

EL LLENGUATGE

Els pics

Cal recordar — simplement — recordar-ho, perquè és un fet prou sabut — que els ocells — els pardals, els ànecs, els rossinyols, les grues, els mussols, les àguiles... — no tenen pic sinó bec. Però, malgrat que sigui un fet sabut, cal recordar-ho de tant en tant perquè no són pas infreqüents les ocasions en què, fins i tot en textos ben acurats — no si han passat per un bon corrector —, el mot *pic* apareix referit a la part de les mandíbules dels ocells revestida d'una beina còrnia, és a dir, al *bec*. És clar, un lapsus el pot tenir tothom, especialment si la pressió ambiental — com malauradament és el nostre cas — hi ajuda. Es tracta, per tant, de tenir aquest fet present: la designació del bec dels ocells amb un nom aparentment relacionat amb el verb *picar* — segons Coromines, l'etimologia de «pico», referit als ocells, és una altra — és estranya al català: l'única forma genuïna és *bec*, de la qual provenen, amb determinatius diversos i per derivació i composició, un bon nombre de noms d'ocells: *bec d'alena*, *bec de ferro*, *bec d'espatula*, *becada*, *becadell*, *bec-planer*, *durbec*, etc. I, així mateix, cal considerar també impròpies totes aquelles altres expressions i maneres de dir formades amb la paraula *pic* com a sinònim, per analogia, de *boca* o de *punta*, com és ara, per exemple, «un barret de tres pics», denominació usada indegudament per *un barret de tres puntes*.

Hi ha, però, d'altres casos en què l'ús del substantiu *pic* — deixant-ne de banda els aspectes etimològics — és ben propi i adequat, i més aviat sembla que es veu negligit per molts, segurament perquè en castellà no n'existeix un d'anàleg. No ens referim pas a l'ús d'aquest nom designant una eina ben coneguda ni tampoc el cim agut d'una muntanya, cas, aquest darrer, en què més aviat s'abusa d'aquesta designació, en detriment d'altres formes tradicionalment lligades amb noms propis, a causa de la influència del llenguatge alpinístic internacional. Ens referim, especialment, a l'ús que podem fer d'aquest nom designant un cop donat a la porta o a una campana, el moment de la màxima intensitat d'una acció, d'un efecte, d'un període de temps, i, encara, designant un punt, un forat fet amb una agulla o punxó, un senyal, etc., en expressions tan populars, que no ens hauríem de deixar perdre, com *al pic del migdia*, *al pic de l'estiu*, *una camisa de pics* o *de piquets*, etc.

Albert Jané